

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005093

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-09-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сиротко Михайло Володимирович

2. Mykhailo V. Syrotko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 14-10-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Державна установа "Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 13530946

Місцезнаходження: бул. Тараса Шевченка, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17000

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 13530946

Місцезнаходження: бул. Тараса Шевченка, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 13530946

Місцезнаходження: бул. Тараса Шевченка, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.23.51

Тема дисертації:

1. Господарсько-правове регулювання торговельної діяльності
2. The economic-legal regulation of trade activities

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню торговельної діяльності як одного з ключових чинників функціонування національної економіки, забезпечення товарного обігу, розвитку підприємництва, задоволення споживчого попиту та інтеграції України до європейського економічного і правового простору. Актуальність теми зумовлена значенням торгівлі для соціально-економічної стабільності держави, трансформацією традиційних моделей товарного обігу під впливом цифровізації, розвитком електронної комерції, електронних розрахунків, цифрової логістики та електронного документообігу, а також потребою оновлення господарсько-правових засобів регулювання торговельних відносин в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення України. У роботі торговельна діяльність розглядається як багаторівневе господарсько-правове явище, що поєднує приватноправові, публічно-правові, організаційно-господарські, цифрові, інфраструктурні та споживчо-захисні елементи. Метою дисертаційного дослідження є здійснення

комплексного наукового аналізу правового регулювання торговельної діяльності, визначення його теоретико-методологічних засад, сучасного стану, проблем правового забезпечення та перспектив удосконалення з урахуванням цифровізації економіки, умов воєнного стану, потреб повоєнного відновлення України та міжнародного досвіду. Для досягнення цієї мети в роботі досліджено історію виникнення і генезис розвитку торгівлі як виду господарської діяльності; розкрито поняття, видові характеристики, суб'єктний склад, принципи та функції торговельної діяльності; визначено форми й методи державного регулювання у цій сфері; проаналізовано електронну комерцію та е-консалтинг як сучасні форми торговельної діяльності; охарактеризовано електронні розрахунки, цифрову логістику й електронний документообіг; встановлено основні проблеми і бар'єри розвитку торговельної діяльності в Україні; обґрунтовано господарсько-правові засоби посилення її ролі у соціально-економічному розвитку та повоєнному відновленні держави. У першому розділі дисертації досліджено теоретико-методологічні та господарсько-правові засади організації і здійснення торговельної діяльності. Проаналізовано історичний розвиток торгівлі як виду господарської діяльності, її поступову інституціоналізацію, зміну правових форм, способів організації товарного обігу та механізмів державного впливу. Обґрунтовано, що торговельна діяльність у сучасних умовах потребує розуміння як самостійна господарсько-правова форма організації товарного обігу, яка забезпечує юридично впорядкований рух товару від виробника, постачальника або іншого правомочного володільця до кінцевого набувача через систему договірних, посередницьких, розрахункових, логістичних, інформаційних, сервісних і споживчо-захисних зв'язків. Розкрито зміст торговельної діяльності через її зв'язок із майновим обігом товару, переходом прав на товар, виконанням грошового зобов'язання, документальним підтвердженням торговельної операції, логістичним переміщенням, гарантійним супроводом і захистом прав учасників торговельних правовідносин. Окрему увагу приділено суб'єктному складу торговельних правовідносин. У роботі систематизовано учасників торговельної діяльності з урахуванням їх правового статусу, функціональної ролі у товарному обігу та місця в механізмі господарсько-правового регулювання. До таких учасників віднесено виробників, постачальників, продавців, покупців, посередників, операторів електронних платформ, платіжних посередників, логістичних операторів, суб'єктів електронного документообігу, органи державної влади та інших осіб, діяльність яких впливає на виникнення, виконання, підтвердження або захист торговельних зобов'язань. Систематизовано принципи торговельної діяльності з урахуванням їх ролі у механізмі господарсько-правового регулювання. Запропоновано виокремлювати економіко-технологічні, регуляторно-захисні та етико-комунікаційні принципи, що дає змогу розкрити їх значення для організації товарного обігу, забезпечення конкуренції, правової визначеності, захисту споживачів, цифрової довіри, прозорості інформації та доброчесної поведінки учасників торговельних правовідносин.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of trade activity as one of the key factors in the functioning of the national economy, the maintenance of commercial turnover, the development of entrepreneurship, the satisfaction of consumer demand, and Ukraine's integration into the European economic and legal area. The relevance of the research topic is determined by the importance of trade for the socio-economic stability of the state, the transformation of traditional models of commercial turnover under the influence of digitalisation, the development of electronic commerce, electronic settlements, digital logistics and electronic document flow, as well as the need to modernise economic and legal instruments for regulating trade relations under martial law and in the context of Ukraine's post-war recovery. In the dissertation, trade activity is considered as a multi-level economic and legal phenomenon combining private-law, public-law, organisational and economic, digital, infrastructural, and consumer-protection elements. The purpose of the dissertation research is to carry out a comprehensive scientific and legal analysis of the legal regulation of trade activity, to determine its theoretical and methodological foundations, current state, problems of legal support and prospects for improvement, taking into account the digitalisation of the economy, the conditions of martial law, the needs of Ukraine's post-war recovery and international experience. To achieve this purpose, the dissertation examines the history of the emergence and genesis of trade as a type of economic activity; reveals the concept, specific characteristics, subject composition, principles and functions of trade activity; identifies the forms and methods of

state regulation in this area; analyses electronic commerce and e-consulting as modern forms of trade activity; characterises electronic settlements, digital logistics and electronic document flow; identifies the main problems and barriers to the development of trade activity in Ukraine; and substantiates economic and legal means of strengthening its role in the socio-economic development and post-war recovery of the state. The first chapter of the dissertation examines the theoretical, methodological, economic and legal foundations of the organisation and implementation of trade activity. It analyses the historical development of trade as a type of economic activity, its gradual institutionalisation, the transformation of legal forms, methods of organising commercial turnover and mechanisms of state influence. It is substantiated that, under contemporary conditions, trade activity should be understood as an independent economic and legal form of organising commercial turnover, which ensures the legally ordered movement of goods from the producer, supplier or other lawful holder to the final acquirer through a system of contractual, intermediary, settlement, logistical, informational, service-related and consumer-protection relations. The content of trade activity is disclosed through its connection with the proprietary circulation of goods, the transfer of rights to goods, the performance of monetary obligations, documentary confirmation of trade transactions, logistical movement, warranty support and the protection of the rights of participants in trade-related legal relations. Particular attention is paid to the subject composition of trade-related legal relations. The dissertation systematises the participants in trade activity, taking into account their legal status, functional role in commercial turnover and place within the mechanism of economic and legal regulation. Such participants include producers, suppliers, sellers, buyers, intermediaries, operators of electronic platforms, payment intermediaries, logistics operators, entities involved in electronic document flow, public authorities and other persons whose activities affect the emergence, performance, confirmation or protection of trade-related obligations. The principles of trade activity are systematised with regard to their role in the mechanism of economic and legal regulation. It is proposed to distinguish economic-technological, regulatory-protective and ethical-communicative principles, which makes it possible to reveal their significance for the organisation of commercial turnover, ensuring competition, legal certainty, consumer protection, digital trust, transparency of information and good-faith conduct of participants in trade-related legal relations.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Сиротко М. В. Торговельна діяльність в Україні: огляд сучасного господарсько-правового регулювання. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. Вип. 7. С. 182–185.
- Сиротко М. В. Державне регулювання торговельної діяльності в Україні в контексті сучасних глобальних викликів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Вип. 77. Ч. 2. С. 114–120.
- Петруненко Я. В., Сиротко М. В., Тройніков В. В. Правове регулювання електронної комерції в умовах розвитку цифрової економіки в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Вип. 79. Ч. 1. С. 278–285.
- Сиротко М. В. Особливості правового регулювання господарсько-торговельної діяльності в умовах воєнного стану в Україні. Правова держава. 2024. Вип. 53. С. 95–104.
- Петруненко Я. В., Тройніков В. В., Сиротко М. В. Економічна дипломатія та нетарифне регулювання як чинники зміцнення зовнішньоекономічних відносин України в умовах війни. Науковий вісник

Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Вип. 88. Ч. 4. С. 208–215.

- Сиротко М. В. Правове регулювання електронних розрахунків при здійсненні торговельної діяльності. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. Вип. 12. С. 112–114.
- Сиротко М. В. Інституційні засади торговельної діяльності в умовах цифровізації: правовий вимір. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Вип. 92. Ч. 2. С. 100–105.
- Сиротко М. В. Електронна комерція та е-консалтинг як сучасні форми торговельної діяльності: правова регламентація. Аналітично-порівняльне правознавство. 2026. Вип. 1. Ч. 1. С. 425–429.
- Сиротко М. В. Поняття торговельної діяльності в доктрині господарського права та законодавстві України. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2026. Т. 37(76). № 1. С. 50–55.
- Petrunenko Ia., Dniprov O., Sydorov Y., Bodnar-Petrovska O., Syrotko M. The impact of legal norms on stimulating innovative activity in the field of sustainable development. European Journal of Sustainable Development Research. 2026. Vol. 10(2).
- Сиротко М. В. Щодо особливостей державного регулювання торговельної діяльності в Україні в умовах воєнного стану. Восьмі Таврійські юридичні наукові читання: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16–17 червня 2023 р.). Львів–Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 71–74.
- Petrunenko Iaroslav, Syrotko Mykhailo, Troinikov Vadym. European standards in the field of regulation e-commerce and e-trade. Modern Scientific Views on the Development of the World Economy and International Cooperation: International scientific conference (October 6–7, 2023. Leipzig, Germany). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. P. 35–39.
- Сиротко М. В. Господарсько-торговельна діяльність в умовах воєнного стану: особливості правового регулювання. Актуальні проблеми приватного та публічного права: матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф., присв. 95-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, заслуженого діяча науки України, д.ю.н., професора Процевського О. І. (Ломжа–Харків, 29 березня 2024 р.). Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024. С. 415–417.
- Syrotko M. V. The place of trade legislation and its impact on economic activity during martial law in Ukraine. Advances in law: the view of domestic and foreign scholars: International scientific conference (October 3–4, 2024. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P. 116–119.
- Тройніков В. В., Сиротко М. В. Політика протекціонізму у контексті нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. The economy today: current issues and transformational processes: International Scientific Conference (June 6–7, 2025. Leipzig, Germany). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. P. 71–75.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петруненко Ярослав Вікторович

2. Yaroslav V. Petrunenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1186-730X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 13530946

Місцезнаходження: бул. Тараса Шевченка, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добровольська Володимира Володимирівна
2. Volodymyra V. Dobrovolska

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9304-3792

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончаренко Олена Миколаївна
2. Olena M. Honcharenko

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0178-2003

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Казимира Малевича, Київ, 03150, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніколенко Людмила Миколаївна

2. Liudmyla M. Nikolenko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3437-6968

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 13530946

Місцезнаходження: бул. Тараса Шевченка, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулик Олег Ігорович

2. Oleh I. Kulyk

Кваліфікація: д. ю. н., старший науковий співробітник, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1195-9869

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 58029455100

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 13530946

Місцезнаходження: бул. Тараса Шевченка, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Дерев'янка Богдан Володимирович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Дерев'янко Богдан Володимирович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Радченко Данііл Володимирович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності



Юрченко Тетяна Анатоліївна